

Guia de lectura de *Sandàlies d'escuma* de M. Àngels Anglada

Notes per al professorat

Maria Àngels Anglada va mostrar el seu amor i el seu interès pel món grec, especialment per les seves poetes, de molt diverses maneres. Una d'evident al llarg de tota aquesta unitat és l'edició i la traducció; una bella mostra la tenim en la molt utilitzada antologia en aquestes línies *Les germanes de Safo*, llibre que presenta encara moltes més poetes en llengua grega.

Una altra mostra en són, entre d'altres papers, les tres novel·les de tema grec que al final de la seva vida volia aplegar juntes, ja que l'autora es va decantar per una ordenació temàtica i no cronològica de la seva obra tal i com s'explica al primer tom de les seves obres completes, volum que en recull la narrativa.

Així, a l'obra completa, sota l'epígraf *Mediterrànies* s'han agrupat les tres: *També a tu, Cleanòrides* (publicada per primer cop el 1981), *Sandàlies d'escuma* (primera edició el 1985) i *Quadern d'Aram* (1997).

La primera se situa a la Grècia dels coronels, en ple segle XX. La segona a l'època d'algunes de les poetes que s'han vist en aquesta unitat. Finalment, la tercera, situada com la primera també al segle XX, s'aparta lleugerament del món grec i es desplaça cap al genocidi a mans turques del poble armeni i la seva diàspora. D'altres obres de l'autora són perfectament recomanables per treballar com a lectures a classe;estic pensant ara en una novel·la com *El violí d'Auschwitz* (primera edició 1997), citant-la només faig que recollir la tradició, ja és tota una clàssica, que hi ha de llegir-la a molts instituts de secundària.

Si es fes llegir *Sandàlies d'escuma*, fóra molt interessant que l'alumnat prèviament hagués treballat aquesta unitat a causa de les visibles interrelacions que hi té; de fet, en un principi, la novel·la no es deia *Sandàlies d'escuma* sinó *Igual que els déus*; portava com a títol, doncs, el començament d'un dels bells i famosos poemes de Safo que s'han vist a la unitat. La guia que hi ha continuació en destaca els aspectes comuns i fa referències a les poetes que s'han tractat a la unitat i encara a d'altres; per tant, hi ha preguntes que no es poden contestar si prèviament no s'ha treballat la unitat.

Guia de lectura

Capítol I

1. Primer de tot, ¿quin any es va publicar per primer cop la novel·la?
2. ¿Qui és la mestra a la qual es refereix la protagonista de la novel·la al primer paràgraf? ¿Quin poema seu parafraseja?
3. ¿Qui la inspira o li "dicta" les paraules?
4. ¿Com justifica el fet de dedicar-se a escriure?, ¿per a qui escriu?
5. ¿Quina importància tenia el far d'Alexandria?

6. ¿Quines dues tècniques d'escriure cita al penúltim paràgraf del capítol? ¿Quin és el criteri per fer-ne servir l'una o l'altra?

Capítol II

1. Busca informació sobre Alexandre el Gran.
2. ¿On és Quios?, situa-la en un mapa. ¿Quin escriptor és de Quios?, ¿quines obres va escriure?
3. ¿Quines activitats feia la mare de la protagonista de la novel·la?
4. ¿Quines activitats feia ella?
5. ¿Per què el llibre es diu *Sandàlies d'escuma*?
6. ¿Com es diu la protagonista?, ¿què vol dir el seu nom?, ¿en quina persona es narra la novel·la?

Capítol III

1. Al primer paràgraf, ¿d'on és la poeta que cita? En el poema que has vist a la unitat, ¿com es refereix a Afrodita?
2. ¿Què havia de saber i d'estudiar una poeta? ¿De quins tipus de composicions es parla? ¿En quines excel·leix? ¿A quin tipus de poesia li recomana que es dediqui el poeta Filetas?
3. Quan parla dels seus estudis musicals cita a una poeta, ¿quina? Busca'n informació a *Les germanes de Safo*.

Capítol IV

1. ¿Quina ruta va fer per anar a Alexandria?, ¿per quins ports va passar?
2. ¿Com és Alexandria?

Capítol V

1. ¿Quina importància va tenir la biblioteca d'Alexandria?
2. Busca informació sobre el Museu i sobre les persones que hi van treballar i que el van dirigir.
3. ¿Quan va començar el declivi de la cultura alexandrina?, ¿per què es posa com a data del "començament de la seva fi" l'any 415?
4. Quan parla de la garlanda que li envia Càrmides, ¿quina poeta cita?, ¿quin tipus de composició en llegeix?, ¿on està escrita?
5. ¿Quines joguines descriu?, ¿com funcionen? ¿A quin segle es van inventar l'aire comprimit? ¿Quin savi i filòsof grec estudia la trajectòria d'un projectil llançat per una catapulta?

6. ¿De quin filòsof i escola filosòfica parla cap al final del capítol?

Capítol VI

1. ¿Quina vida portaven a Alexandria la narradora i les seves amistats?
2. ¿Com organitza l'autora de la narració per explicar al públic lector com és el règim polític d'Alexandria?
3. ¿Per què és tan important poder enterrar Sòtades? ¿Quina relació es podria establir amb *Antígona*? Busca'n informació i fes un resum de l'argument.
4. ¿Quines escoles filosòfiques surten al llarg del capítol?, busca'n informació.
5. Amb l'ajuda de la professora o del professor investiga a quin poeta real emmiralla o assimila Sòtades l'autora quan cita el poema que Sòtades va dedicar a Clèonic.

Capítol VII

1. ¿On viatgen en aquest capítol?
2. ¿La poeta es mou amb relativa llibertat?
3. ¿Quin episodi de *L'Odissea* es recrea en el capítol?

Capítol VIII

1. Quan la protagonista parla del poeta Tirteu, ¿hi està d'acord? ¿Quines idees de la protagonista ja s'havien vist en algun altre capítol?, ¿en quin?
2. ¿A què es dedica mentre viu a l'Epir?
3. ¿Com curaven la gent ferida?
4. ¿Què li encarreguen que fes?
5. ¿Com qui es diu la nena? ¿Quina poeta de la unitat va posar el nom de sa mare a la seva filla?
6. ¿Quines diferències hi ha per a la vida i la llibertat de les dones entre Atenes i Alexandria?
7. ¿En què es diferencien Atenes i Alexandria?, per exemple, ¿quina és més gran?
8. ¿Com és Atenes?, ¿què en destaca?

Capítol IX

1. ¿Quin altre ofici practica la protagonista?
2. ¿A quins tipus de composicions es dedica, ¿quins temes tracten les poesies?
3. ¿Quina ofrena fa?, ¿per què?, ¿a quina dea?
4. ¿A quina activitat es dedica en els dos últims paràgrafs de la novel·la?

5. ¿Què deu voler dir la protagonista en l'última frase del llibre?